

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5751

เรื่อง มลพิษจากโรงไฟฟ้าขยะ
ผู้เรียบเรียง นางสาวณิชา บุรณสิงห์ วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ เมษายน 2569

ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ทำให้เกิดขยะเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในเมืองและชุมชนขนาดใหญ่ แต่จากการจัดการขยะที่ผ่านมายังมีการเทกองและการฝังกลบที่ไม่ได้มาตรฐาน และสถานที่กำจัดขยะที่ต้องตามหลักวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเปลี่ยนขยะเป็นพลังงานไฟฟ้าเพื่อแก้ปัญหาขยะล้นเมืองและสร้างพลังงานทดแทน ตั้งแต่ พ.ศ. 2558 โดยกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะสำหรับผลิตกระแสไฟฟ้าตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาขยะตกค้างและเปลี่ยนขยะให้เป็นทรัพยากรที่มีมูลค่า

อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีเตาเผาขยะจะได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่โครงการดังกล่าวยังประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนเข้าใจว่าการตั้งเตาเผาขยะในพื้นที่เพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าจะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น 1) ก๊าซอินทรีย์ 2) สารประกอบอินทรีย์ 3) โลหะหนัก และ 4) ฝุ่นละออง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น เกิดอาการเฉียบพลันและอาการเรื้อรัง สารบางชนิดก่อให้เกิดมะเร็ง มีผลต่อระบบทางเดินหายใจ ระบบสืบพันธุ์ การพัฒนาการของทารกในครรภ์ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดโลกร้อนและภัยพิบัติ หากปัญหามลพิษที่เกิดจากโรงไฟฟ้าขยะไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร็วจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ดังนั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการใช้บังคับประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า พ.ศ. 2566 เพื่อกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า ซึ่งรวมถึงโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง โดยมีการปรับปรุงค่ามาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้าขยะให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น 1) การกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งฝุ่นละอองจากโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง จากเดิมไม่เกิน 70 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เป็นไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร 2) การปล่อยทิ้งสารปรอท จากเดิมไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เป็นไม่เกิน 0.03 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และ 3) การปล่อยทิ้งสารตะกั่ว จากเดิมไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เป็นไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เพื่อควบคุมอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวทางของประเทศไทยที่มุ่งเน้นการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด หากไม่ดำเนินการปฏิบัติจะมีโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

ขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษจากโรงไฟฟ้าขยะเช่นกัน ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎร ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผลกระทบของเตาเผาขยะโรงไฟฟ้า โดยญัตติดังกล่าวได้บรรจุอยู่ในระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ต่อมาได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2568 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2568 ส่งผลให้ญัตติดังกล่าวไม่ได้เข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 นอกจากนี้ คณะกรรมการการพลังงาน วุฒิสภา ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ความเป็นไปได้ และกำหนดแนวทางบูรณาการการพัฒนาเพื่อให้เกิดโรงไฟฟ้าชุมชนจากขยะ เพื่อความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน” โดยมีข้อเสนอแนะ เช่น 1) ออกมาตรการเร่งด่วนหรือแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องก่อนจัดตั้งศูนย์บริหารขยะ และโรงไฟฟ้าขยะชุมชนเบ็ดเสร็จ เพื่อให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) จัดตั้งโรงไฟฟ้าขยะชุมชนเบ็ดเสร็จจังหวัด เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว และ 3) การจัดตั้งโรงไฟฟ้า ขยะชุมชนให้คำนึงถึง แนวทางการกำจัด ณ แหล่งกำเนิด

การจัดการขยะด้วยการนำไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการมลพิษที่มี ประสิทธิภาพสูงควบคู่กับการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการ 1) เร่งผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับบออากาศสะอาด เพื่อเป็นกลไกหลักในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษอย่างเป็นระบบ 2) บูรณาการความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงรุกระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมกันในด้านการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด 3) ควบคุม มาตรฐานทางเทคนิค โดยกำหนดมาตรฐานการควบคุมอุณหภูมิในเตาเผาให้คงที่เพื่อป้องกันการเผาไหม้ที่ไม่ สมบูรณ์และติดตั้งระบบติดตามมลพิษที่ทันสมัย มีการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ระบบทำงานได้เต็มศักยภาพ และ 4) กำหนดให้พื้นที่การตั้งเตาเผาขยะโรงไฟฟ้าให้ห่างจากชุมชนในระยะที่เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชาชน และลดความขัดแย้งในพื้นที่ และเร่งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของมลพิษ โดยเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่าย ซึ่งหากดำเนินการตามแนวทางดังที่กล่าวมา จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดระบบการบริหารจัดการขยะที่ยั่งยืน ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พร้อมทั้งจะช่วยเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน ทดแทนเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2567). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2567. สืบค้น 5 มีนาคม 2569 จาก <https://www.pcd.go.th/publication/36174/>
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2558. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://archive.greenpeace.or.th/toxics/Thailand-Pollution-2558.pdf>
- _____. (2559). รายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศไทย ปี 2559. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://npt.mnre.go.th/th/news/detail/45390/>
- _____. (2560). รายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศไทย ปี 2560. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://epo13.pcd.go.th/th/news/detail/9302>
- _____. (2561). รายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศไทย ปี 2561. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://nakhonpathom.mnre.go.th/th/news/detail/45392>
- _____. (2566). รายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศไทย ปี 2566. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก http://core-website.com/public/dispatch_upload/backend/core_dispatch_360892_1.pdf
- _____. (2567). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2567. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก https://www.mhesi.go.th/images/THANWARAT/เอกสารเผยแพร่ภายนอก/pcdnew-2025-07-14_07-38-21_282103.pdf
- กระทรวงพลังงาน. (2558). แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2558-2579. สืบค้น 5 มีนาคม 2569 จาก https://www.eppo.go.th/images/POLICY/PDF/PDP_TH.pdf
- กระทรวงมหาดไทย สนองนโยบายจัดการปัญหาขยะ ของ คสช. สร้างโรงเผาขยะแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า นำร่องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2557). สืบค้น 5 มีนาคม 2569 จาก https://www.ryt9.com/s/govh/1974217#google_vignette
- “ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า พ.ศ. 2566” (28 สิงหาคม 2566). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 140 ตอนพิเศษ 205 ง, น. 36-42.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2563). ความเป็นไปได้และกำหนดแนวทางบูรณาการการพัฒนาเพื่อให้เกิดโรงไฟฟ้าชุมชนจากขยะเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://www.senate.go.th/assets/portals/127/fileups/305/files/รายงานขยะ.สมบูรณ์.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2567). ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26. สืบค้น 6 มีนาคม 2569 จาก <https://pis.parliament.go.th/PARWeb/doc/meeting-agenda/MeetingAgendaDetailForQRCode?meetingId=-yqnF9t0Qy5Qck7QWTg&openExternalBrowser=1>
- สุกานดา พัดพาดิ, พนิดา เจริญสุข, และ วาสนา ลุนสำโรง. (2563). การศึกษามลพิษอากาศและการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพจากเตาเผามูลฝอย. สืบค้น 5 มีนาคม 2569 จาก <https://he02.tci-thajjo.org/index.php/RHPC9Journal/article/view/242375/164861>